

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Kossuth-tér, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Nyilttérben egy sor közlési díja 50 fillér.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Főszerkesztő:

Benka Gyula.

Főmunkatárs:

Zlinszky István.

Felelős szerkesztő:

Dr. Nagy Béla.

Laptulajdonos:

Dr. Haviár Gyula

KIADÓHIVATAL:

Belficzey-ut 9. számú ház, hova az előfizetési és a hirdetési pénzek küldendők.

Előfizetési díj: Egész évre 8 K. Fél évre 4 K. Negyed évre 2 K. Egyes szám ára: 16 fillér

Főjegyzői választás.

Holnap, hétfőn telik le a szarvasi járás főszolgabírája által kitűzött pályázati határidő Szarvas község főjegyzőjének állására. Rövid pár héten, illetve inkább pár napon belül tehát betöltésre kerül a főjegyzői szék. A községekről szóló törvény husz esztendő megvaladott már. E husz esztendőt felülmúló idő alatt az élet igen sokban lerontotta a községi törvény intézkedéseit. E törvény a községek alatt kisebb népességű helyeket gondolt és intézkedései is ehhez képest szólnak. Husz esztendő alatt azonban a községek kifejlődtek, 30—40000 lakost számláló helyek lettek a községekből, melyek kinöttek a törvény által szabott gyermekcipőkből és ma már egész külön nagy szervezetük van, a melyben alig-alig lehet ráismerni az 1886. évi törvény által mintául vett községekre.

Az 1886. évi törvény a község fejevé, közigazgatásának intézőjévé a birót tette. Az élet azonban lassan-

lassan a birót a tényleges aktív közigazgatási működés teréről inkább tiszteletbeli állássá tette. Nem akarjuk ezzel azt mondani, mint a birói állás jelenleg nem birna óriási fontossággal, mert hiszen a község életére befolyással biró minden egyes ügy a biró kezén megy keresztül és a kiváló tehetségű birák ma is igen kiváló tevékenységet fejthetnek ki állásukban. Azonban kétségtelen, hogy a községi közigazgatás ma kifejtett óriási arányai mellett az összes mindannapi ügyek intézésében egy ember aktív részt nem vehet.

Az élet a községi közigazgatás fejevé tényleg a főjegyzőt tette. Ő az, ki az összes ügyeket irányítja. Ugy a nagyokat, mint a kisebbeket, mert meg kell jegyeznünk, hogy egy község közigazgatásában semmivel sem kisebb fontossága a napi apró folyó ügyek intézése a nagy kérdés eldöntésénél, sőt a község polgárát sokkal közvetlenebbül és erősebben érinti, ha az ő

kis ügye, amely eltűnő az összesek tömkelegében, de amely életkérdés lehet az egyes egyénre nézve, felületes, mintha egy-egy nagyobb, sok embert érintő, de valamennyit csak közvetve érdeklő ügy nyer helytelen elintézését. Épen ezért az a faktor, ki a napi apró folyó ügyeket intézi, illetve azok intézését irányítja legalább is van olyan fontos személy a közigazgatásban, mint a nagy összességet érdeklő ügyek intézője. Ezért joggal mondhatjuk, hogy a községi közigazgatás törvényes feje — a biró — hasonló fontossággal biró az élet által odahelyezett főnök, a főjegyző.

Szarvas község képviselőtestületei rég belátták az állásnak ezen fontosságát és gondoskodtak arról, hogy a főjegyzői állás betöltője oly tekintély legyen, amely méltó azon nagy feladathoz, mit végeznie kell. Gondoskodtak arról, hogy függetlenné tegyék az egyes egyénektől azzal, hogy oly fizetést biztosítottak a község főjegyzőjé-

TÁRCA.

A könyv.

Írta s a Szarvasi Leányegyesület szept. 13-iki ülésén felolvasta: dr. NEMES BÉLA.

(Folytatás.)

Talán még messzibb múltól beszélnek az ázsiai tigris és Euprates folyók vidékei emlékei: égetett téglák és agyaghengerek sajtolt feliratokkal, szent feljegyzések és krónikák ősi töredékei. Pi-Hing kínai kovácsról azt beszéli a hagyomány, hogy agyagból szóképet formált, festékbe mártotta és sokszorozta. Az arab katonák a Kr. utáni VIII. század közepén kínai hadifoglyoktól tanulták el a nyomtatásnak ezt a kezdetleges módját és tovább fejlesztették. Görög mintára már a Kr. e. századokban a római fa-

zekasok amforák, urnák oldalába vésték a rendelő nevét és az edény rendeltetését. Gazdag polgárok elefántesontba vagy fémbe mélyített összerakható abécét adtak gyermekeiknek.

A mivel nemzetek 1840-ben ünnepelték a könyvnyomtatás feltalálásának 400 éves fordulóját. Kissé hibásan. Mert 1440-ben még csak lemezekről nyomtak le rövidebb szöveget bőrre, papírosra. A technika tehát alig több, mint a talmud korában. A keresztény középkor is csak vésett fatáblát, fémlemezét ismer. Különös, hogy az arabok kik a VIII-ik században dacosan befészkelődnek a délnyugati részeken, nem ismeretik meg Európával a könyvnyomtatást. A középkor végéig halott ez a mesterség.

A kultura kalendáriumában 1453. a pirosbetűs dátum. A mainzi Gutenberg szétfűrészel az eddig használt fatáblákat, szétzedhető, mozgatható betűket készít és önbe nyomja a típusokat. Akkor mér csapást a barbárságra, mikor pogány török felholdat

tűz az elbukott konstantinápolyi nagytemplám kupolájára. Gutenberg első nyomtatvány a könyvek könyve: a szentírás, a 36 és 42 soros biblia (egy-egy lapján ennyi sor volt). Ez a két nyomtatvány a legnevezetesebb ősnymtatvány Európának, 4 példány ismeretes belőle külföldön, vagyant ér mindenike. A Britich Múzeum háromszázezer koronáért vásárolta meg Gétenberg 42 soros bibliáját. Ősnymtatványnak nevezik a 1500-ig készült impressziúmokot, a tudományos világban incunabulum a nevük. Hazánkban is van néhány. Gutenberg talmányát csakhamar átveszi egész nyugati Európa. Búszkén jegyezzük fel, hogy nálunk már 1473. jun. 5-én kész latin könyv hagyja el a sajtót: a Budai Krónika, 67 levélre terjedő kis ivrétű munka, fehér papírosra, kerek (latin) betűkkel. Gutenberg még szögletes gót-német típusokat használ, ezeket könnyebb volt kivésni. Az évszám Mátyás idejére utal; ő hívatta Budára a véleneci Hess Andrást, ki az említett krónikában magyar históriát ad

nek, amely őt felmenti attól, hogy élet-szükségei kielégítésére más úton is jövedelmet szerezni óhajtson. Szarvas község főjegyzője oly javadalmazásban részesül, amely őt a vármegye alispánja mellé helyezi.

Ezen kiváló fontosságu, kiváló javadalmazásu állás betöltése végett jönnek össze pár nap múlva Szarvas képviselői. A választásokon természetesen mindig egyének nevével mennek a küzdő táborok harcba és azok mindig egyének küzdelmével párosulnak. Ezen küzdelem azután igen sokszor elkésredett személyi harccá válik, amely a közügyek vesztére visz.

Mi nem tekintjük feladatunknak a küzdelem kiélesítését. Csekély erőnkkel mindig arra törekszünk, hogy a községi és társadalmi életben a megértés, a céke jelszavait hangoztassuk. Épen ezért ma sem foglalunk itt állást a jelöltek egyike mellett sem. Mi bizuoyk a község képviselőiben, hogy kellő bölátással fognak eljárni, mikor a választási helyiségbe lépnek.

A választás előtt tehát nem korteszkodás célzata vezetni tollunkat, csupán a képviselők figyelmét felhívni óhajtjuk e ténykedésük kiváló, a község életére esetleg évtizedekre befolyással bíró fontosságára. Felhívni óhajtjuk másrészt figyelmüket arra, hogy a választási harcban ne csináljanak személyi harcot és a választási urnából bármelyik jelölt neve kerüljön ki győztesen, reméljük, hogy az méltó lesz a kiváló álláshoz és reméljük, hogy arra fog irányulni igyekezete, hogy a

választási mozgalom által felszított el-lentétet mielőbb megszüntesse és a képviselőtestületben a kölcsönös meg-értést és békét visszaállítsa.

Képviselőtestületi közgyűlés.

Szarvas község képviselőtestülete szeptember 19-én tartotta rendes őszi közgyűlését, melynek legfontosabb feladata az 1909. évre szóló költségel-irányzatok letárgyalása volt. A közgyűlés némi csekély stílartus módosítás után változatlanul elfogadta az előljáróság által előterjesztett költségvetést.

A kataszteri becslést és osztályba sorozás legközelebb lefolytatandó munkálataihoz a képviselőtestület az előljáróság javaslata értelmében Roszik Mihály, Veles György, Kondacs István Povátsai János, Kondacs György és Szrnka J. Jánost választotta meg birtokbemondókul, akik közül azonban Szrnka J. János már be is jelentette lemondását.

Oszterland Jenő segédiktató lemondását tudomásul vette a közgyűlés és megkeresi a járási főszolgabíróat az állás betöltése végett.

A volt polgári leányiskolát érverésen eladták és a szerződés jóváhagyása került tárgyalás alá. A közgyűlés azonban a szerződést nem hagyta jóvá, mivel a vételárat nem találta ele-

gendőnek, másrészt a községnek is szüksége van az épületre.

A volt regále épületet bérbe adták Fehér Józsefnek 700 koronáért azon kikötéssel, hogy amennyiben a községnek az épületre közcélok érdekében szüksége lenne, a bérlet félévi előzetes felmondás után bármikor megszüntethető.

A vármegyei szabályrendelet szerint a nyitott kémény után félannyi kéménys-prési díjat kell fizetni, mint a zárt kémények után. A községi képviselőtestület az olyan kéményeket, a melyek egyszerű deszkakkal vannak befedve, nyitott kéménynek minősítette, míg a közigazgatási bizottság kimondotta, hogy az ilyenek zárt kéményeknek tekintendők. A közgyűlés most újból vissza ir a megyei közigazgatási bizottsághoz, ragaszkodván előző álláspontjához és addig is a kéménys-prési díjakat az eddig követett szokás szerint vetik ki.

Pohl Károly községi számvevőt egy havi, Biki Nagy Imre aljegyzőt 2 heti időre szabadságotlák.

A rendes tárgysorozatban felvett ezen tárgyak elvégzése után több ügyet vettek tárgyalás alá, melyek utólag vétettek fel. Így a házi ipari bizottság kérelmét a csipkeverő tanfolyam tárgyában, melyet mult számunkban ismertettünk. A tanfolyamra azóta 25—30 tanuló jelentkezett s ezzel biztosítva van is annak fennállása. A képviselőtestület a volt polgári leányiskola épületét bocsájtja rendelkezésre a tanfolyam céljaira, utasítván az előljáró-

a hunok mesés eredelétől a hollós cimerű nagy király koronázatásáig. Ebből az incunabolumból Európában 9 példányt őriznek nálunk hármat. Mikor a krónika megjelent, Belgium, Holandia, valamennyi északi ország (Anglia is) csak tervezte; Berlin 1540, Észak-Amerika 1639. állítja fel az első nyomtató műhelyt. Itt is eszembe jut Széchenyi önértetes mondása: egy nemzetnél sem vagyunk alábbvalóak! Tegyük hozzá, hogy Velencében, Mantuában, Páduában, Lyonban magyar ember vezet a sajtót. Ide irjuk a XVII. század végén működő világhírű könyvnyomtató Misztótfalusi Kiss Miklós nevét, ki Hollandiából hozza mestersége tudását, zsidók, örmények, kaukázusi népek tőle tanulják a korszakos impresszumot; olasz fejedelmek külföldre édesgetik, de ő itthon marad s vagyonaából kifosztva, szétzúzva hal meg 1702-ben. Különös faj a magyar: kevés számu, de mindenüvé jut belőle és hálátlan kreatura.

A Hess-féle műkely csak 4 évig él. Mért szünt meg — nem tudjuk. A rákövetkező években Budán 14 könyvárusvan ugyan, de valamennyi külföldön nyomat hazai kéziratokat: egyházi szertartásos és történelmi munkákat. Ezek kivétel nélkül latin nyelvűek. Általában feltűnő, hogy Mátyás korából nines magyar könyvünk. Nehány éve Rómában találtak egy orvosi művét, kevéske magyar befejezéssel. Ennyi az egész.

Az első ismert magyar nyelvű nyomtatvány 1484-ből való. Nürnbergben, német földön készült, Korbürger Antal műhelyében. Ezt is csak későbbi feljegyzés őrizte meg, eredetije vagy lappang, vagy elveszett. A Szt.-István jobb kezéről szóló töredéket ide vetjük, mai átírásban:

Óh dicsőséges szent jobb kéz,
Melyre magyar óhajtva néz;
Drága kincse népünknek,
Nagy öröme szivünknek.

A magyar irodalom még 50 évig vár nyomtató műhelyre, bár közben — mint említettük — több magyar munkás sűrűforog külföldi sajtóállvány körül. A hazában nines ki műhelyt létesítsen. A magyar sajtót a protestantizmus teremti meg, valamint a protestantizmus az, mely rövid időn gazdag és változatos magyar irodalmat ajándékoz. Az előző század örökös egyház irodalmát új és frissítő műfajok váltják fel. Van magyar históriánk, nyelvtanunk, szótárunk, szó-lás-gyűjteményünk; világi elbeszélésekhez odaszegődik XVI. század Petőfije: Balassa Bálint egyéni, erőteljes lyrájával, van drámai kísérletünk (egy jellemtelen erőszakos főúrról szól), melyhez foghatót korfestés dolgában Katona Bánk-bánjág hiába keresünk, van oktató mesénk, van epigrammunk. Hogy mindezt a lázasan, lelke forróságával dolgozó

protestantizmus teremti, tudja mindenki, aki magyar irodalmat tanult. A XVI. század a protestantizmus százada, Ez a bibliai renaissance-ja is.

A biblia a világ első nyomtatott könyve. Az első magyar nyomtatott könyv is biblia, habár csak része is a szentírásnak. Egy derék magyar nagyasszony, Perényi Gáborné Frangepán Katalin költségén készült Krakkóban, 1533-ban, Vietórisz Jeromos betüivel: „A szent Pál levelei magyar nyelven“, fordította Komjáti Benedek, a nagyasszony fia nevelője. Hogy az első magyar nyomtatott könyv épen Pál apostol leveleit nyujta, annak oka: e leveleken épülnek szorosan a protestáns vallás tételei. Krakkó sokáig híres könyvgyac. Itt készül Ozorai Imrének is egyik munkája, ki megyénk területén hirdeti a reformációt. A mivelődés és kereskedelem egy nyomon jár, Velence a XVI. század elején lehanyatlik Kalmárainak Krakkón át utazva kereskednek Németországgal, fel Danckáig (Danzig), a Keleti tengerig. Ifjaink Krakkó érintésével járnak Wittenbergbe, egyetemre. Krakkóval, mint könyvpiaccal csak Bécs versenyezhet e korban

(Folyt. köv.)

ságot, hogy a szükséges fűtés és világításról is gondoskodjék.

Trnovszki Márton községi tanító a vallásoktatásért külön díjazást kért, mely kérelmét az iskolaszék a képviselőtestület elé terjesztette. A közgyűlés visszaküldte azt az iskolaszékhez miután abban ezt illeti a határozathozatal joga.

A járdák fenntartására nagyfontosságú határozatot hozott még a közgyűlés. Az újonnan létesített járdákhoz és azok fenntartásához ugyanis azon házak tulajdonosai, amelyek mellett a járda elvonul, 30 százalék hozzájárulást fizetnek. Ezen hozzájárulást eddig csatolták a közmunka alaphoz, minek folytán az gyakran egyéb kiadásokra fordították és nem volt pénz a járdára. Ezért a közgyűlés egyhangulag kimondta, hogy a jövőben a háztulajdonosok által fizetett hozzájárulási összegeket külön alapként kezelik és abból csakis a járdák létesítésével és fenntartásával felmerülő kiadásokat fedezik.

Nagyobb vitát keltett a közgyűlés végén a villanyvilágítás ügye. A mint már megírtuk a villanyvilágítás első terve az volt, hogy a Mezőturon már épülő villanyteltől kapja Szarvas az áramot. Később azonban felmerült újabb terv, hogy Szarvason önálló villányteltet létesítsenek. Ilyen javaslatot terjesztett elő az előjáróság. E javaslat szerint mintegy 400.000 korona befektetés lett volna szükséges. A közgyűlés tagjai közül azonban többen felszóltak az ellen, célszerűbbnek és olcsóbbnak találván az első tervet. Nagy vita után végre is levették a kérdést a napi rendről és utasították az előjáróságot, hogy a legközelebbi közgyűlésen lépjen fel újabb javaslattal.

E közgyűlés tegnap, szeptember hó 26-án folyt le, a melynek részleteiről azonban csak jövő számunkban teszünk jelentést.

UJDONSAGOK

— A vármegye virilisei. Békésmegye legtöbb adót fizetőinek névsorát már összeállították, melyben Szarvasról felvették: gróf Bolza Géza, Dérczi Péter, Dr. Lengyel Sándor, Mikolay Mihály, Janurik Pál, gróf Bolza Pál, Tepliczki János, Kovács János, Jamrik György, if. Litanszki György, Janurik Mihály, Buck Adolf, Szirmay L. Árpád, Borgulya Pál, Lestyán János goda, id. Melis Pál, Szrnka I. János, Krsnyák János, Kiss M. Mihály, Kiss Pál Gyuro, id. Komlovszki György, Dr. Haviár Gyula, Holéczy Gusztáv, Komár György.

— Törvényhatósági közgyűlés. Békésvármegye törvényhatósági bizottságának október 14-iki rendes közgyűlésére már nagyban készülnek. A költségvetéseket már közszemlére tették. Jelentős változás csak annyi van benne, hogy az eddig 1 százalékos megyei pótdát másfél százalékra emelik fel. A rendes költségvetés 337858 korona szükségletet tüntet fel.

— Közvacsora. Lankó Mátyás tanító tiszteletére, ki ez évben vonult ho-szu érdemes szolgálat után nyugalomba, csütörtökön este közvacsora volt. A vacsorán nagy számban jelentek meg a kitűnő tanító tisztelői, de készsége, hogy ha a vacsora rendezői nagyobb körtekintéssel szélesebb körben köröztették volna a vacsorára szóló meghívó ívet, még impozásabb lett volna az ak lefolyása, mivel igen sokan a városban nem szereztek tudomást sem a rendezett vacsoráról.

— 5669. Tegnap, szombaton lépett a zsidó évszámítás új esztendejébe. 5669 ik évet írják tegnap óta az izraelita számítás szerint a világ teremtése óta. Az újév szent ünnepe tegnap és ma még a leghitlenebb zsidót is templomába viszi, a hol a vallásos áhitat hangján fordul a világot teremtőhöz bizalommal kérve bocsánatot a múlt év bűneiért és segedelmét az új esztendő küzdelmeihez.

— Szarvas választói. A Szarvas községi központi választmány végleg összeállította a jövő évre érvényes képviselő választói névjegyzéket. A választók száma 1753.

— Tanévnyitó istentisztelet. Az év. egyházközség iskoláiba beirt tanulók évnyitó istentisztelete f. hó 24-ikén tartatott meg az új-templomban. Az egyes iskolák tanulóit tanítóik vezetése alatt vonultak a templomba, ahol Zvarinyi János igazgató-lelkész intézett beszédet a gyermekekhez. Tekintve, hogy a múlt években a gyermekek beiratása elég nehézkesen ment, ez évben kedvezőnek mondható. Beiratkozott összesen 1514 tanuló, a tanévnyitó istentiszteleten 1142 tanuló vett részt.

— Tantói választás. Az év. egyházközségnél részint lemondás, részint előleptetés miatt az egyik tanyai tanítói állás üresedett meg. Ezen állásra az egyházi elnökség a pályázatot meghirdette, amelyre 13 tanító jelentkezett. És pedig: Klunga Károly kispalugyai (Liptó), Czavar Andor pitvarosi, Benedikty András csetneki, Urbansek Mihály füzérkajatai, Brózik Károly körmöcbányai, Házas Béla egervári, Szabó Péter erzsébetfalvai, Podani Lajos, Rohoska Gyula az elmúlt tanévben képezdét végzett okl. tanítók, Pongrácz Mihály kiskamondai, (Veszprém), Kadlicsek Rezső modori, Frankó Mihály szitnyaligeti (Hont) Slajchó István szarvasi illetőségű okl. tanítók. A 13 tanító pályázata az egyházi törvények értelmében a bányakerületi püspökhöz lett felterjesztve

jelölés céljából. Miután a pályázók ellen semmi kifogása nincs a püspöknek, az egyházközség tanácsa f. hó 30-án tart jelölőgyűlést. A választást az egyházi közgyűlés ejti meg az egyháztanács ajánlatára, melynek vezetésével az egyházmegye esperese Zvarinyi János igazgató lelkész bizta meg.

— Esküvők. Petrásovits Gyula helybeli iparos tegnap tartotta Kondoroson esküvőjét Harsányi Mariska kisasszonnyal. — Baginyi Sándor október hó 3-án esküszik örök hűséget Kondacs Mariskának. — Oszterland József jó hírnevű kereskedő pedig október 10-én vezeti oltárhoz Liska Emmuska kisasszonyt.

— Szerelmi dráma. Kiszely János szarvasi tanyai gazda már régóta szerelmes volt távoli rokonába Antal Katalinba. Valami miatt összezerdültek, a mi a szerelmes legényt annyira elkésérette, hogy revolveréből rálőtt Antal Katalinra, azután önmagát akarta megölni. Egyikük sérülése sem életveszélyes.

— Baromfi tenyésztés. Alig pár éve alakult meg a Szarvasi Baromfi Tenyésztő Egyesület, de e rövid idő alatt a gazdasági élet kiváló faktora lett és az egylet vezetőinek kitűnő munkája már is oly eredményre vezetett, a mely eredmények az egyesületet egyikévé teszik azon kevés testületeknek, melyekről joggal elmondhatjuk, hogy tevékenységük nem merül ki gyűlések és bankettek rendezésében, hanem határozott léptekkel halad célja felé. Az egyesület ezen kiváló működése most is újabb méltánylást nyert a m. kir. földmivelésügyi miniszterhez, ki az egylet tagjai között kiosztás végett 210 darab nemes baromfit adományozott, mintegy 3000 korona értékben. A kiosztás módozatainak megbeszélése végett e hó 24-én a szolnoki állattenyésztési felügyelő Szarvason járt és érintkezésre lépett az egyesület vezetőivel. Itt említjük meg, hogy a földmivelésügyi miniszter 300 koronát adományozott az egyesületnek ez év november 7-én Szarvason rendezendő fajbaromfi vásár céljaira. E vásárra a kormány két felügyelőt küld ki, a kik az egyesület tagjaitól baromfit fognak vásárolni. A vásár kisebb méretű kiállítással lesz egybekötve és az egyesület a vásár napjára táncmulatság rendezését is tervbe vette.

— Baj a tréfából. Annak idején közöltük Tóth Imre öcsödi tanító verses feljelentését, melyet az öcsödi előjáróságnál tett azért, mert a község bírája elgázolta szőlőjét. Az előjáróság a tréfás feljelentést tréfásan intézte el, utasítva a községi kertészt, hogy adjon 70 fűrt szőlőt a károsnak és azonkívül kívánsága szerint adjon hámozott állapotban szőlőt Tóthnak. Felebbezések folytán a közigazgatási

bizottság elé került az ügy, a mely komolyan vette a dolgot, megsemmisítette az egész eljárást, sőt eljárást indított az előljárást ellen, a miért tréfát üzött a panaszból. Hiába, csak nincs kedély a gyulai urakban!

— **Hölgyei!** Csinos, barna, egészségtől duzzadó, fiatal Alföldi gazda vagyok, kinek vagyona 9000 koronára taksálható, nőül vennék olyan szerény, dologszerető leányt, ki 10,000 koronával rendelkezik, mellyel megvethetnék jövőnkét és kinek szeretetre méltóságával és lelki-testi barátságával házasságomat megédesíthetném. Komoly ajánlatot: Dorogi Lajos Békésszent-ándrára kérek.

Színház.

A szini szezon utolsó napjairól szól jelentésünk. A mikor e sorok kikerülnek a nyomda betűi alól, már kihalt a színház, csend honol a más-kor élénk udvarban. Színészeink Szentesen vannak, hol már pénteken megkezdték az ott három-négy hétre tervezett idényt.

A Tündérszerelem szombati előadásával kezdődött a hét. Kellő díszletek hiányában nehéz ez operettel hatást elérni, bár a szereplők igyekeztek erre. Tóth József Gergő dallát gyönyörűen énekelte. A vidék tenoristái között e fiatal színész rövid időn belül első helyet fogja elfoglalni. Szigethy Andor, ki Cincért alakította, mint mindig — most is kiváló volt. Csillát Barna Mariska adta — föltehető sikerrel. A kisebb szerepek vívői megfelelőek voltak.

Vasárnap a Tatarjárás másodszer az első előadással azonos szereposztással és eredménnyel — természetesen kisebb közönség előtt — került színre.

Hétfőn klasszikus operette előadásában volt részünk: Plaquette örök-szép műve, a Kornevillei Harangok került színre. B. Szabó József Henri Márki, Honti Elma Germain szerepében méltó teret nyertek a gyönyörű melódiák éneklésében és meg is feleltek teljesen a feladatnak. F. Szalontay Ferike Szerpdeite szerepében igen kedves volt, de hangja bizony gyenge Panquhite operettjében. Nagy Gyula Gáspár apó alakjában különösen a várban lefolyó örülési jelenetet megkapó erővel és közvetlenséggel adta elő.

Henri Bernstein drámája, a Kerülő ut előadásával bucsuzott el a színház drámai személyzete. Alig találhattak megfelelőbb darabot, mint e minden ízében modern szerző szellemes, nagy kérdéseket feszegető művét arra, hogy a drámai személyzet játék

művészetét bemutassa. Markovics Margit Jagneline szerepében felejthetlen alakítást nyújtott. Természetes, közvetlen, megkapó módon teljes élethűséggel játszott. Kitünő volt Halász Ilonka Luciennéje, a kis szerepet a legapróbb részletekig terjedő pontossággal dolgozta ki. Gere Zsiga Rousseont, a puritán, fősvény, kissé korlátolt kereskedőt kitünően mutatta be. Könyves Jenő bágyadt szemtelen Armand volt. A nem nagy számú közönség élénk ovációval köszöntötte a távozó művészeket.

Szerdán és csütörtökön a Dollár királynő és a Sherry előadása az operette személyzet utolsó fellépte volt. A két este fellépett a színtársulat teljes operette személyzete és a közönség többször megújuló tapsal mondott búcsút. F. Szalontay Ferike, Honti Elma, Barna Mariska. A férfi személyzetből B. Szabó József, Nagy Gyula, Szigethy Andor, Farkas Ferenc, Nagy Imre léptek fel és a bucsuzás hangulatában sikerük teljes volt.

Ezzel véget ért ez évre a szarvasi színházi élet. A színiügyi bizottság szeptember 22-én tartotta az idényben utolsó ülését, melyen Dr. Farkas Ferenc beadványát ismertették, a mely beadvány a jövőre több igen üdvös javaslatot terjeszt elő, épen ezért helyénvalónak tartjuk itt a beadvány részletes ismertetését.

Mindenek előtt előterjeszti az igazgató azon kétségtelen tény, hogy a színészet költségei az utolsó 8—10. esztendő alatt mintegy háromszorosára emelkedtek az azelőttiekre. A szini személyzet fizetése, az előadásra kerülő darabok kiállítása nagy költségkövetelést okoz, ezzel szemben a bevételek a szarvasi színházban alig emelkedtek. A színház térképessége igen kicsiny, egy-egy kedveltebb darab előadásán a közönség egy nagy része kénytelen távozni, miután jegyet nem kap.

A helyárak pedig oly csekélyek ma is, mint ezelőtt ötven évvel. Akkor is egy pengő forint volt az első hely, ma még olcsóbb, 80 krajcár. A páholy rendes ára 6 korona, bérlők részére 5 kor. 52 fillér. Ráadásul tapasztaljuk, hogy sokszor hat-heten, de csaknem mindig öten ülnek egy páholyban. Így a kényelmet páholy ülésben sokszor 79 fillérért ül egy ember.

Ezen visszásságot kívánja megszüntettetni a színiügy sikere érdekében Dr. Farkas Ferenc igazgató nem óhajtja érinteni az olcsóbb helyek árait, a melyeket a szegényebb osztály vesz igénybe, hanem igen helyesen az előkelőbb közönség által hasz-

nált helyek árait óhajtja némileg emeltetni. Azt indítványozza, hogy a földszinti ülések első négy, esetleg hat sora 2 korona árban adassék ki, — a páholyok ára pedig 8 koronában állapíttassék meg. Mondassék ki e mellett, hogy egy páholyban csak négy ember foglalhat helyet, és ha többen óhajtának ott ülni, minden ezen felüli személy után 2 korona pótdíj legyen követelhető.

Rámutat a továbbiakban az igazgatói előterjesztés az öltözők, a színpad hiányára, a melyek lehetetlenné teszik azon díszletek használatát, a mely díszletek nagy színpad méreteihez készültek. A mellett az ajtók rosszasága miatt olyan léghuzam van a színházban, hogy úgy a színészek, mint a közönség folyton ki van téve a meghülésnek. Ez az oka, hogy ilyen hamar be kell fejezni a szezon az idén is. Ezek helyrehozatala végett a színiigazgató azt indítványozza, a mit már mult számunkban kifejtettünk vezércikkünkben, hogy a színház használati bérében beszédett jövedelemből külön alapot létesítsen a község, a mely alap jövedelme fordíttassék a színpadi kellékek beszerzésére és a színház helyrehozatalára.

Végül az előterjesztés köszönetet mond azon támogatásért, a melyben itt működésében részesítették, sajnálatát fejezi ki a felett, hogy Feledi Boriskát betegsége miatt nem mutathatta be a szarvasi közönségnek. E helyett azonban kétszer is vendégszereplő művésznöket hozott — költségek kiméltése nélkül — a szarvasi színpadra.

A színiügyi bizottság köszönetet szavazott Dr. Farkas Ferenc színiigazgató működéséért, köszönetei mondott előterjesztett javaslatáért és elhatározta hogy október 15-ig teljes ülést tart, melyen a javaslatokat részletesen megtárgyalja és a képviselő testületnek indítványát előterjeszteni.

A magunk részéről azt hisszük a nagy közönség véleményének adunk kifejezést, mikor elismerjük az itt működött színtársulat érdemeit. Elismerjük, hogy ha néha-néha kénytelenek voltunk meglátni a hibákat is, azért Dr. Farkas Ferenc színtársulata összességében teljesen megfelel azon követelményeknek, mit Szarvason támasztani tulás nélkül lehet. Ezért a színtársulat távozása alkalmából őszintén mondjuk a bucsu Istenhözad szavait, azon tudatban, hogy teljesen sikerült idény befejezését jelentik soraink.

hiszi.
megje
tartan
nyeké
a sze
ben —
kiadó
nélkül
közle
ket B
és ki
zöje
hogy
nem
mi fel
tathat
látju
nyilt
K. E
közölj

2333

tkv.

a Sza
zete v
Bagi
53 ko
iránti
kir.

járás
andrás
Szent

2964

359

az ár

megáll

és ho

az 19

napja

szent

nyilván

kikiált

A

az ing

bánap

1881

lyamm

novem

igazsá

kijelölt

kiküldö

1881.

bánap

elhelyez

elismert

Ki

Sz

6-ik na

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Dr. N. Ön erősen téved, midőn azt hiszi, hogy a múlt héten Nyílt-tér rovatban megjelent nyilatkozatot bármiben helyesnek tartanak. A nyílttérben megjelent közleményekért sem jogi, sem erkölcsi felelősséget a szerkesztőség nem vállal, sőt a nyílttérben — a mint azt ön is jól tudja — a kiadóhivatal a szerkesztőség megkerdezése nélkül tesz közzé — szabályszerű díjért — közleményeket, éppen úgy, mint a hirdetésekét. Ezen közleményekért azután egyedül és kizárólag a közlemény megnevezett szerzője felelős. Ezt megértve nem gondolhatja, hogy a kérdéses nyilatkozatban levő több nem éppen izlésesnek mondható passzusért mi felelősséggel tartoznánk, sőt megnyugtathatjuk, hogy az izléstelenséget mi sem látjuk szívesen, de mint már mondtuk, a nyílt-tér rovata hatáskörünkön kívül esik. — **K. E.** Helyszűke miatt jövő számunkban közöljük.

2333/1908 tkvi szám.

Árverési hirdetésmányi kivonat.

A Szarvasi kir. járásbíró, mint tkv. hatóság közhírré teszi, hogy a Szarvasi gazdák és iparosok szövetkezete végrehajthatónak Szabó Imre s neje Bagi Mária végrehajtást szenvedők elleni 53 kor. 46 fillér tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a gyulai kir. törvényszék (A szarvasi kir. járásbíró) területén levő Békésszentandrás község határában fekvő a Szentandrás 2820 szljkvben felvett 2964 — 68| b. 2 hiszámu 8 hold 359 1/2 négyszögöles körösi szántóra az árverést 2117 korona mint ezennel megállapított kikiáltási áron elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1908. évi október hó 12-ik napján délelőtt 9 órakor** Békésszentandrás község házában megrendelt nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát bánatpénzül készpénzben, vagy az 1881 LX. t. c. 42 §-ában jelzett árfo-lyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbíró, mint tkvi hatóság Szarvason, 1908. évi augusztus hó 6-ik napján.

SHABATKA, kir. járásbíró.

Tanfolyam

as egyéves önkéntességre jogosító vizsgálat előkészítésére.

Themák Ede, ny. főreáliskolai tanár, ki az ily vizsgálatoknál sok évig, mint a vallás- és közoktatásügyi miniszterium által kinevezett vizsgáló biztos (az összes természettudományokból) működött, most nyugalomba vonult, és az önkéntességre igényt tartók számára előkészítő tanfolyamot állított fel.

A tanfolyamon részt vevők még felvétetnek.

A tanítás alapos s a hallgatók előismeretei figyelembe vétetnek. Csakis középiskolai tanárok adnak elő.

Közelebb felvilágosítással szolgál: Themák Ede, ny. tanár, a tanfolyam vezetője. Temesvár-Józsefváros, Begabalsor 10. sz.

Hirdetmény.

A szarvasi háziipari bizottság közhírré teszi, hogy 1908. évi október hó 1-én két hónapra terjedő háziipari tanfolyamot nyit melyen a csetneki csipkeverést és klóplizést fogja taníttatni.

A tanfolyam ingyenes. Jelentkezni lehet Weinberger Fanny Urnőnél az állami polgári leányiskolában és Jeszenszky Frigyes jegyzőnél Szarvas község házában a hivatalos órák alatt.

A tanfolyam helyisége a jelentkezőkkel később fog közölni.

Kelt Szarvason, 1908. évi szept. hó 12-én

Jeszenszky Frigyes, Zlinszky István, jegyző. elnök.

Sirup pagliano a legjobb vértisztítószer. Feltalálója Giralomo Pagliano florenzi tanár, 1838 óta állítja elő Sirup Girolamo Pagliano a legjobb és legbiztosabb hashajtószer, mely 1838 óta sok ezer családnál a legjobb eredménnyel használtatik. Orvosi rendeletre minden jobb gyógyszerárban kapható. Megszünteti a székrekedést és annak következményeit, mint vértorlódás a fejbe stb. előmozdítja az anyagcserét és vértisztítóan hat bőrkiütések, esuz, köszvényénél stb. Megrendelések intézendők: Girolamo Pagliano tanár, Florenz (A 60) Via Pandolfini. Elismerő leveleket és prospektust ingyen és bérmentve küld a vezérképviselőség: Dr. F. Herzig, L ö b l i e h g a s s e 4 48. Gyógyszertárak fölerakatként kedvező feltételek mellettkerestetnek. 3—9.

Kiadó lakás.

A Kossúth-útczában fekvő (I. 21.) Kvaçsala féle házban több lakás kiadó. Bérbe venni szándékozók jelentkezzenek Scholtz Gyula ev. lelkésznel.

Esetleg eladó.

Uj czúkrász üzlet megnyitás!

Van szerencsém a nagy közönség szives tudomására hozni, hogy helyben Szent-István király-u. 50 sz. alatt (Elefánt János ur házában), a mai kor kívánalmainak minden tekintetben megfelelő

CZÚKRÁSZDÁT

nyitottam.

Üzletemben minden nap friss, s a legkényesebb igényeket kielégítő sütemények állanak az igen tisztelt közönség rendelkezésére, ahol családok is családi ünnepélyek részére torták és sütemények mindenkor izléses kivitelben és jutányos áron rendelhetők meg.

Jóakaró pártfogást kér

Kondacs Soma.

Szarvas, 1908. szeptember 20.

Piaczi árak.

1908. szept. hó 27-én

	frt.	kr
Ó Buza piros	10	80
Új Buza	10	60
Mercantil új buza	10	50
Sárgás buza	10	60
Üszkös buza	9	80
Árpa	7	20
Zab	7	20
Köles	5	10
Morzolt tengeri	7	30
Luczerna mag prima	53	00
Hizott sertés		43

Hirdetések jótányos

áron vétetnek fel.

Bárány Bélának a Csáky-utcai
levő házában magtár azonnal bérbe
kiadó. 2—3

Vasuti menetrend.

— Érvényes 1908. május 1-től. —

Mezőtur	ind. é.	2 29	n.	12 15	n.	5 40
Szarvas	érk.	3 15	"	1 03	é.	6 28
	ind.	3 27	"	1 27	"	6 38
Kisszénás	érk.	4 14	"	2 12	"	7 25
Orosháza	érk.	5 35	"	3 26	"	8 40
Mezőhegyes	érk.	n.	7 55	"	5 40	"
Mezőhegyes	ind.	"	"	9 18	"	"
Orosháza	ind.	é.	5 55	"	11 17	"
Kisszénás	érk.	n.	7 18	"	12 29	"
Szarvas	érk.	"	8 24	"	1 26	"
	ind.	"	8 44	"	1 44	"
Mezőtur	érk.	"	9 30	"	2 30	"

A nappali idő reggeli 6 órától esti 5 óra
59 percig terjed. A számjegyek előtt levő
betűk é. = éjjelt, n. = nappalt jelent.

Tisztasága **30.000** koronával
szavatoltatik.

A konyhában és házban

mindent, ami egyáltalában mosható és tisztítható, csakis

Schicht zaryasszapparával

tisztítsunk. E szappan évtizedeken át folytatott
beható és lelkiismeretes tanulmányozásnak
eredménye. Mosóereje rendkívüli, szavatolt
tisztá és ment minden káros keveréktől. Gond
nélkül használható tehát minden tisztítási
célra, még ott is, hol közönséges szappan
felmondja a szolgálatot vagy különös gondosság
szükségeltetik.

Pályázati hirdetmény.

Békésvármegye szarvasi járáshoz tar-
ozó Szarvas nagylőzségben nyugdíjazás
folytán megüre-edett főjegyzői és ennek az
állásnak betöltésével esetleg megüresedő
egyéb jegyzői állásokra pályázatot hirdetek
és felhívom mindazokat, a kik ezen jegyzői
állások bármelyiket elnyerni óhajtják, hogy
az 1883. évi I. t. c. 6. §-a, illetve az 1900.
évi XX. t. c. értelmében oklevéllel és eddigi
működést tanúsító bizonylattal szabálysze-
rűen felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám
az 1908. évi szeptember hó 28. napjának d.
u. 5. órájáig adják be, később beérkező
pályázati kérvényeket nem fogom figyelem-
be venni.

A főjegyzői állás évi javadalma 4920
korona fizetés, mely összegben a lakáspénz
is befoglaltatik. A megválasztandó főjegy-
ző a község fizetési szabályrendeletének 3.
§, 1. pontja értelmében magánmunkálatok-
kal nem foglalkozhatik.

A választás napját később fogom ki-
tűzni.

Szarvason, 1908. évi szept. hó 12-én.
Főszolgabíró szabadságon.

S a l a e z, s. k.
szolgabíró

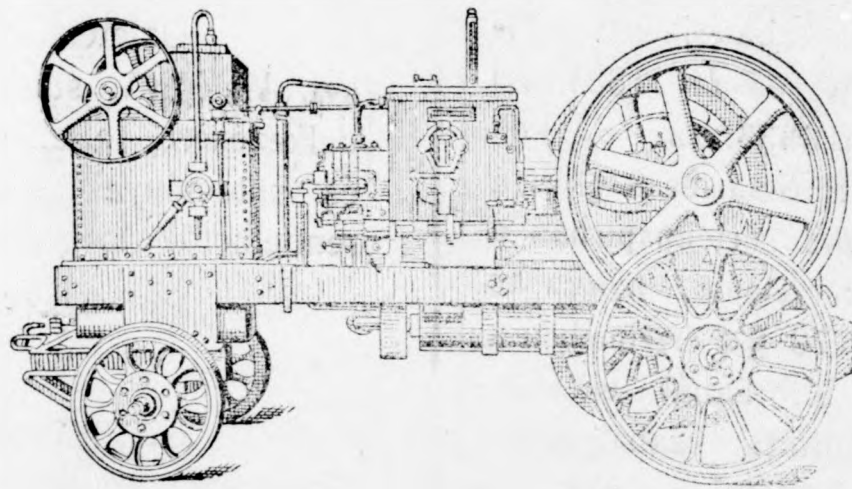
CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63, (

által a legjótányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők,
tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek,
szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr.
kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorica-
morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes
szőlő-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden
egyéb gazdasági gépek.

Eredeti „Otto” benzin-motorok cséplési célra

Saját műhely
IX. Mester-utca 81 sz.

Saját műhely
IX. Mester-utca 31 sz.

továbbá Benzin-, Petrolin-, Légszesz és szivógáz-motorok
faszén, antracit és koksztüzelésre 1—1500 lóerőig.

LANGEN és WOLF Motorgyár, Budapest VI. Váci-körút 59.

Világkiállítás St. Louis 1907. „Grand Prix”.

Tisztíts csak

Globusz
fémfiszító kivonat

A legjobb
fiszítószer a világon.

Jobban tisztít, mint más fémfiszítószer.

Kiadó lakás.

Dr. Ponyiczky Elek orvosnál
Szarvason I. kerület Belicei-ut 7. szám
alatt 3 szobás kertre nyíló udvari
lakás megfelelő mellékhelyiségekkel
azonnal több évre

kiadó

Bővebb tájékoztatást nyújt a kiadóhivatal.

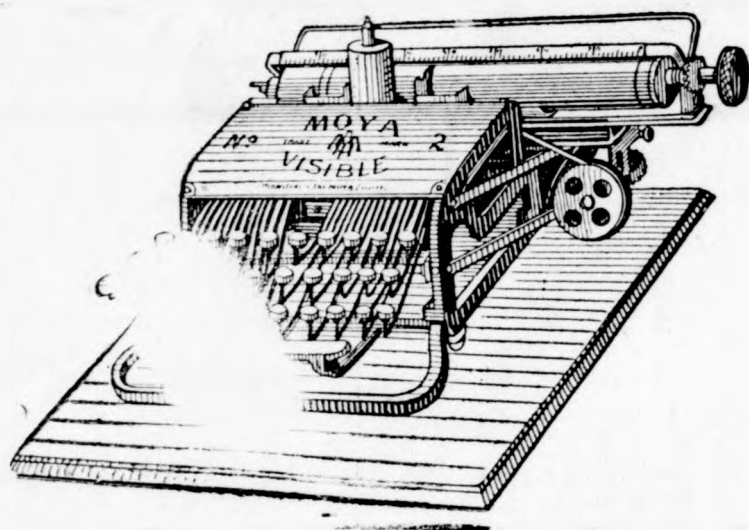
Kiadó lakás.

A Beliczey-uton 5 szobából konyha, kamra és is-
tállóból álló ház haszonbérbe kiadó, esetleg eladó.

Értekezhetni lehet a kiadóhivatalban.

Ugyanott 2-bolti rolló és ajtó eladó.

Már nem drága az írógép!

7-36

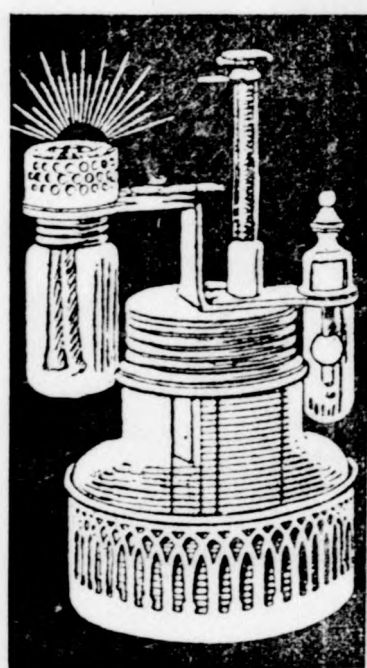
„MOYA” elsőrendű írógép csak

200 korona.

Csekély részletfizetésre 20 százalékkal drágább. Látható
írás, erős bilengyűkkel, a legfinomabb angol acélból. Az
angol ipar remeke. Mindenki egy napi gyakorlat után
feltűnő gyorsan ír rajta. Irodáknak, hivataloknak, keres-
kedőknek stb. nélkülözhetetlen.

Kivánatra utazóink által eredetileg bemutatjuk. Kezelés
egyszerű. Nem romlik. 3 évi jótállás.

Külföldi Ujdonságokat Terjesztő Vállalat írógép-osztálya
Budapest, VII., Dembinszky-utca 28.

Nem kell többé gyufa se gyertya a házban!

Világszabadalom!

„VIKTORIA” villamos öngyújtó készülék! Disze minden asztalnak! Éjjeli
lámpa helyett is használható! Egy nyomás által megvilágítja a szobát! Csak
egyszer egy évben kell megtölteni. A beleváló sav 50 fillérért mindenütt
kapható, de mi is küldhetjük!

Elegáns nikkelezett kivitelben 8 kor. utánvét mellett küldi a

„Külföldi Ujdonságokat Terjesztő Vállalat”

Budapest, VII., Dembinszky utca 28. szám.

Viszont elárusítóknak nagy kedvezmény. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Itt az ősz kibujnak a szeplők !!!

Hogy azt elkerülje, hogy arcborét bársony sima üdévé varázsolja, használja

a **Pálma crèmet,**

vagy a Dr. Spitzer arc- és kézkenőcsét.

Kapható

Medveczky Utóda gyógyszerárában, Szarvason.

BOHN M. ÉS TÁRSAI

NAGYKIKINDA és ZSOMBOLYA

Legrégibb, legnagyobb és legjobb telep
e szakmában Ausztria-Magyarországon a

BOHN-FÉLE TEGLAGYARAK

NAGYKIKINDÁN és ZSOMBOLYÁN

Alapított 1864. Legelőkelőbb referenciák. Alapított 1864.

50 millió évi gyártás

a cs. és kir. szab. Bohn-féle biztonsági átfedő cserepekből

VASOXYD természetes vörös színben vagy kátrányozva.

GYÁRTMÁNYOK: Bohn-féle szabadalmazott biztonsági átfedő-
cserepek. Legelőkelőbb legszebb tetőzet.

Képes árjegyzék és minták kívánatra ingyen és bérmentve. 9-10

Nagykikindai gyártmány
Bohn-féle szab. biztonsági átfedő-
cserep 272. szám.

Zsombolyai gyártmány.
Szab. biztonsági préselt átfedő cserep
253. sz.

REISZ MIKSA

BUTORGYÁRA BÉKÉSCSABA

VASUT-UTCA 1155. ÉS 1156. SZ.

Műasztalos, kárpitos- díszítőműhelyek.

RAJZIRODA.

Telefon: 20. sz. Telefon: 20. sz.

Saját készítményű teljes

lakásberendezések

állandóan nagy választékban.

Nyomatott Sámuel Adolf könyvnyomdájában Szarvason.